

*Ігор Перенесієнко,
молодший науковий співробітник
відділу наукового опрацювання документів НБУВ, аспірант*

Особливості використання загальних типових поділів у радянській ББК при відображенні історичних реалій Новітнього часу

У статті розглянуто особливості змісту ББК радянського періоду. Проаналізовано методика використання загальних типових поділів у цій бібліотечній класифікації. Продемонстровано специфіку відображення історичних реалій Новітньої історії в ББК під час систематизації інформації. Здійснено порівняння методичних рішень, що використовувалися при відтворенні хронології процесів у СРСР та решті країн світу. Відзначено прояви наслідків ідеологічного впливу на зміст радянської ББК.

Ключові слова: ББК, загальні типові поділи, Новітня історія, СРСР, методика бібліотечної систематизації.

Потреба вивчення бібліотечно-бібліографічної класифікації (ББК) радянського періоду знаходиться не лише у площині її аналізу як безпосереднього інструменту наукової систематизації фондів бібліотек. Обрана тема актуальна з огляду на необхідність постійного удосконалення бібліотечних класифікаційних таблиць, що широко використовують вже понад півстоліття для забезпечення максимально зваженої і коректної систематизації інформаційних масивів. Важливим є аналіз особливостей роботи з ББК у радянський період, адже її модернізований після розпаду СРСР варіант успішно застосовують у вітчизняній бібліотечній практиці [10, с. 24—25]. Прикладом можна вважати Рубрикатор НБУВ¹.

Об'єктом дослідження є ББК радянського періоду, предметом — особливості використання загальних типових поділів радянської ББК.

Метою статті є аналіз та узагальнення особливостей відображення історичних реалій Новітнього часу радянської ББК.

В основі радянської хронологічної історії, як відомо, лежав принцип формаційної періодизації. Найбільш яскраві наслідки ідеологічних мотивів такого розподілу доречно шукати у відображенні процесів Новітнього часу. Саме тоді відбувається виникнення і становлення формації, що, на думку радянської історіографії, була найвищим ступенем

розвитку людства — соціалістичної. Водночас визнавалось існування капіталістичної формації, що позиціонувалася як антагоністична. Відповідно, рубіж між Новим та Новітнім часом важливий для сучасних вітчизняних дослідників не лише як факт розмежування двох історичних періодів. Зацікавлення викликає також початок протиставлення в радянській історіографії капіталістичної та соціалістичної формацій, адже виникнення останньої нерозривно пов'язувалося зі створенням СРСР.

З огляду на це, завдання вітчизняного бібліотекознавства в процесі систематизації інформаційних масивів ускладнювалося, адже поставала потреба розмежування за допомогою загальних типових ділень з історії певного періоду Новітнього часу в межах двох паралельно виділених формацій — капіталістичної та соціалістичної [3, с. 67].

Згаданий рубіж був важливим в ідеологічному плані для утвореного у тому часовому проміжку СРСР з огляду на практичну можливість імплементації обґрунтування взаємозв'язку або й взагалі отождолення початку Новітнього часу (у значенні історичного періоду розвитку людства) з початком будівництва соціалізму. Особливість такого підходу полягала в тому, що Новітній час у світовій історіографії традиційно прийнято розпочинати з 1918 р., тобто рубежем визначався кінець Першої світової війни, а не Жовтнева революція 1917 р. Автори радянської ББК фактично були змушені поєднувати ці дві дати, адже таблиця загалом базувалася на марксистсько-ленінській класифікації наук [12, с. 3].

¹ Фундаментальною основою для нього стали робочі таблиці класифікації НБУВ. Дані таблиці, в свою чергу, укладено на основі повного варіанта таблиць ББК для наукових бібліотек [12, с. 80].

Рішення було знайдено завдяки використанню загальних типових поділів "7" для систематизації літератури стосовно історичних реалій Новітнього часу в соціалістичних країнах і "6" щодо літератури про капіталістичні країни світу. Тематичний репертуар Новітнього часу, в котрому йшлося про періоди, що передували "перемога соціалістичних революцій", систематизувався загальним типовим поділом "6" [8, с. 47].

Варто відзначити, що використання останнього поділу супроводжувалося ідеологічною критикою і виражалося у неодмінно негативному відтинку заголовків. Наприклад, у радянській таблиці ББК з історії Новітнього часу загального типового поділу "6" на початку кожного внутрішнього хронологічного підрозділу окремим спеціальним типовим поділом неодмінно створювалася рубрика "—091". Внаслідок такого комбінювання перша рубрика кожного розділу загального типового поділу "6" була тенденційно негативною: "ТЗ(0)61 — 091 — Перший етап загальної кризи капіталізму. Період 1917—1939", "ТЗ(0)63 — 091 — Подальше поглиблення загальної кризи капіталізму. Період з 1945" і т. д. Таким чином нав'язувалося переконання про безперервну кризу капіталізму Новітнього часу. До того ж читач міг навіть не цікавитися цією темою, а просто вести пошук у систематичному каталозі за роздільниками рубрик.

Загалом, література стосовно історичних процесів Новітнього часу в капіталістичних країнах ("ТЗ(0)6 — Новітня історія (1917—)" [4, с. 107]), що позначалася загальним типовим поділом "6", мала такі розділи і похідні від них розділи систематичних каталогів: "61" — "ТЗ(0)61 — Період 1917—1939 рр." [4, с. 112], "62" — "ТЗ(0)62 Період Другої світової війни (1939—1945)" [4, с. 112], "63" — "ТЗ(0)63 — Період з 1945 р." [4, с. 112].

Література стосовно історичних процесів Новітнього часу в Радянському Союзі та державах соціалістичного табору позначалася загальним типовим поділом "7" — "ТЗ(2)7 — Епоха соціалізму та розгорнутого будівництва комунізму (1917—)" [4, с. 120]). Його розділи і похідні від них розділи систематичних каталогів, в свою чергу, мали вигляд: "71" — "ТЗ(2)71 — Період перемоги пролетарської революції та побудови соціалізму в СРСР (1917—1937)" [4, с. 120], "72" — "ТЗ(2)72 — Період завершення будівництва соціалістичного суспільства. Поступовий перехід до комунізму (1938—1958)" [4, с. 124], "73" — "ТЗ(2)73 — Період розгорнутого будівництва комунізму (1959—)" [4, с. 125].

Особливо деталізованими були розділи "71" та "72", у котрих збиралася література про події 1917—1920 рр. та Другу світову війну. Перелік рубрик першого розділу охоплював 16 сторінок [4, с. 101—116], а другого — 10 [4, с. 116—125]. Для порівняння: перелік рубрик з усієї історії загалом від формації первісного суспільства до ХХ століття усіх разом республік СРСР становив 21 сторінку [4, с. 128—148].

Для окремих республік СРСР відображення реалій історичного процесу періоду Новітнього часу здійснювалося з певними особливостями.

Так, історичні процеси в РСФРР окремо не розглядалися взагалі. Відповідно, у таблиці містилася примітка — "Історія російського народу див. у підрозділах "ТЗ(2)0/7". Таким чином, загальна історія СРСР та РСФРР не розмежовувалися, а фактично прирівнювалися одна до одної.

Винятками стали лише деякі національні республіки у складі РСФРР. Наприклад, із загальним типовим поділом "7" було створено рубрику "ТЗ(2Р — 6Кар)7 — Період соціалізму та розгорнутого будівництва комунізму в Карельській АРСР (1917—)" [1, с. 131]. Обрана дата початку періоду дещо дискусійна, адже в 1919—1920 рр. у Карелії були досить активні націоналістичні рухи, а відгук

соціалістичного будівництва взагалі доречно вести хіба що з 1920 року. До того ж у таблиці першим місцевим радянським адміністративно-територіальним утворенням зазначено Карельську трудову комууну, організовану в 1920 році [1, с. 131].

Цікавою є хронологія історичних процесів Новітнього часу в Тувинській АРСР. Якщо для СРСР період перемоги пролетарської революції, виділений розділом "71", згідно з радянською ББК закінчився у 1937 р., а загалом тривав двадцятиліття (з 1917 р.), то в цій республіці його було пройдено за три роки, адже з використанням розділу "71" утворено рубрику "ТЗ(2Р — 6Ту)71 Тува в 1917—1920" [1, с. 132]. Разом з тим, період розгорнутого будівництва комунізму, що позначався розділом "73" тут розпочався лише з офіційним вступом держави до складу СРСР "ТЗ(2Р — 6Ту)73 — Тува після входження до складу СРСР (1944—)" [1, с. 132]. Безпосередньо ж історія Туви як відносно самостійного утворення виділялася рубрикою "ТЗ(2Р — 6Ту)72 Тувинська народна республіка (1921—1944)" за допомогою використання підподілу "72" [1, с. 132].

Як зазначалося, загальний типовий поділ "6" для позначення процесів у СРСР загалом не використовувався. Проте варто віддати належне упорядникам радянської ББК, котрі передбачили можливість певних винятків, що застосовувалися в додатковому плані розміщення матеріалу в межах окремих народів та місцевостей СРСР — "ТЗ(2...) — Історія даного народу з 1917 р. до вступу до складу СРСР" [4, с. 126].

Йдеться про ті рубрики систематичного каталогу, де акумулювався матеріал стосовно історичних процесів у республіках європейської частини СРСР або їхніх частинах: "ТЗ(2Л)6 — Латвія з 1917 р. до вступу до складу СРСР (липень 1940 р.)" [4, с. 131], "ТЗ(2Ли)6 — Литва з 1917 р. до вступу до складу СРСР (липень 1940 р.)" [4, с. 131], "ТЗ(2Е)6 — Естонія з 1917 р. до вступу до складу СРСР (липень 1940 р.)" [4, с. 134], "ТЗ(2М)6 — Бессарабія під гнітом королівської Румунії (1918—1940). Боротьба трудящих Бессарабії за об'єднання з СРСР" [4, с. 132], "ТЗ(2БЗ)6 — Західна Білорусь під гнітом буржуазно-поміщицької Польщі (1918—1939)" [4, с. 129], "ТЗ(2Ук33)6 — Західноукраїнські землі (з 1918 р. до об'єднання з УРСР у 1939 р.)" [4, с. 133], "ТЗ(2Ук331)6 — Галичина під гнітом буржуазно-поміщицької Польщі (1918—1939)" [4, с. 133].

Проаналізувавши зміст таблиць ББК, доречно виділити особливості використання загального типового поділу "7" для республік СРСР.

Розділ "72" у додатковому плані розміщення матеріалу в межах окремих народів та місцевостей СРСР на відміну від СРСР загалом ("ТЗ(2)72 — Період завершення будівництва соціалістичного суспільства. Поступовий перехід до комунізму (1938—1958)" [4, с. 124]) винятково для прибалтійських республік називався так: "ТЗ(2Л)72 — Латвія в період з 1940 до 1958 р." [4, с. 131], "ТЗ(2Ли)72 — Литва в період з 1940 до 1958 р." [4, с. 131], "ТЗ(2Е)72 — Естонія в період з 1940 до 1958 р." [4, с. 134]. Дворічне "запізнення" у хронологічному початку цього історичного етапу об'єктивно зумовлено тим, що ці республіки увійшли до складу СРСР лише у 1940 р.

Розділ "71" ("ТЗ(2)71 — Період перемоги пролетарської революції та побудови соціалізму в СРСР (1917—1937)" [4, с. 120]) для позначення історичних процесів у Молдавській РСР мав назву: "ТЗ(2М)71 Молдавія в 1917—1937 рр." [4, с. 132]. Хоча для рубрик систематичного каталогу щодо літератури з історичних процесів того періоду у решті республік СРСР розділ "71" не виділявся взагалі.

Доречно відзначити хронологічну розбіжність двох історичних періодів у рубриках, що стосувалися Молдови

Новітнього часу в радянській ББК. Вона була допущена між двома різними загальними типовими поділами "6" і "7", а отже, і цілими формаціями, котрими їх позначали, — капіталістичною та соціалістичною. Так, рубрика "ТЗ(2М)6 — Бессарабія під гнітом королівської Румунії (1918—1940). Боротьба трудящих Бессарабії за об'єднання з СРСР" [4, с. 132] хронологічно починалася у 1918, а рубрика "ТЗ(2М)7 — Період соціалізму та розгорнутого будівництва комунізму (1917—)" [4, с. 132], тобто у 1917. Використовувався один і той самий територіально-типовий поділ "(2М)", а отже, в обох випадках йшлося саме про Молдову, територія котрої позначалася цим індексом.

Паралельне існування в одному регіоні двох непримиренних формацій частково пояснюється тим, що під загальним типовим поділом "71" малася на увазі Молдавська АРСР у складі УРСР, а під загальним типовим поділом "6" — територія Молдови, що на той момент до складу СРСР не входила. Проте в такому разі не зрозумілий згаданий вище рубіж "автономії" у 1937 р., адже Молдавська РСР була утворена у 1940 році після приєднання Бессарабії до СРСР.

Звісно, не можна оминати увагою специфіку відображення у радянській ББК деяких історичних процесів, що відбувалися на території України.

Незважаючи на загальновідомий вплив ідеології практично на всі сфери життя в СРСР, у радянській ББК все ж передбачалися тематичні рубрики, в котрих збиралася література про національно-визвольні змагання в Україні 1917—1920-х рр.: "ТЗ(2)711.29—497.1 — Українська центральна рада" [1, с. 106], "ТЗ(2)712.1 — Перший період інтервенції та громадянської війни (літо 1918 — весна 1919 р.) 5 Буржуазно-націоналістична директорія на Україні" [4, с. 122], "ТЗ(2)712.111 — Націоналістичні уряди. (Гетьманщина та ін.)" [1, с. 107].

Подальший розгляд особливостей відображення реалій періоду Новітнього часу доречно структурувати за континентами.

Окрім СРСР, 1917 р. прямо позначений як рубіжний при систематизації літератури стосовно історичних процесів у Польщі — "ТЗ(4П)6 — період загальної кризи капіталізму у Польщі (1917—1944)" [4, с. 140]. Такий початок загального типового поділу "6" не зовсім коректний. Незалежна Польська республіка виникла в 1918 р. і, відповідно, саме відтоді й слушно вести відлік нового етапу.

Подібні неточності, швидше за все, стали наслідком прагнення піднести значення саме 1917 р., дистанціювавшись від 1918. При цьому, керуючись змістом радянської ББК щодо систематизації літератури з історичних процесів у Німецькій Демократичній Республіці, зрозуміємо, що будівництво формації соціалізму там так і не розпочалося, оскільки загальний типовий поділ "7" для цієї країни відсутній взагалі.

Щодо семи європейських держав при позначенні історичних процесів у систематичному каталозі радянська ББК оперувала загальним типовим поділом "7": Албанія, Болгарія, Польща, Румунія, Угорщина, Чехословаччина, Югославія [4, с. 136—143]. Для решти європейських держав (17) використовувався загальний типовий поділ "6".

Певні особливості були притаманні радянській ББК і у відображенні в предметних рубриках історичних процесів у державах Азії.

Загальний типовий поділ "7" застосовувався для позначення історичних процесів у чотирьох державах: Китайській народній республіці (КНР), Корейській народно-демократичній республіці (КНДР), Монгольській Народній Республіці (МНР) та Демократичній Республіці В'єтнам (ДРВ).

Доречно зосередити увагу на прикладі порівняння рубрик, створених для групування літератури з історії КНДР та ДРВ на прикладі таблиць ББК 1972 року видання. Цікавість полягає в тому, що фактичний розподіл Кореї на момент видання вже відбувся, а війна у В'єтнамі ще тривала.

Утворення КНДР згідно з текстом радянської ББК констатувалося як факт, що вже остаточно відбувся, — окремою рубрикою виділявся матеріал стосовно "ТЗ(5Ко)71 — Боротьба корейського народу за створення та зміцнення КНДР (1945—1950)" [4, с. 147], з чим можна погодитися, адже КНДР була утворена в 1948 році [7, с. 180]. Фіксує факт війни в окремій рубриці "ТЗ(5Ко)72 — Період Вітчизняної війни корейського народу (1950—1953)" [4, с. 147], у наступній підсумовувалась завершеність процесу утвердження КНДР як держави і відзначалась обрана нею соціалістична орієнтація — "ТЗ(5Ко)73 — Період відновлення та розвитку народного господарства та будівництва соціалізму (1953)" [4, с. 147].

Стосовно В'єтнаму ситуація дещо інша. Відлік незалежності ДРВ згідно з радянською ББК починається з 1945 р., що доводить наявність рубрики "ТЗ(5ВД)71 — Серпнева революція в Демократичній Республіці В'єтнам (1945)" [4, с. 145].

З одного боку, кінцем війни у В'єтнамі вважається 1954 рік, про що можна зробити висновок із рубрики "ТЗ(5ВД)72 — Період війни спротиву в'єтнамського народу (1945—1954)" [4, с. 145]. З іншого, в наступній рубриці не констатується традиційний для всіх соціалістичних країн етап початку побудови соціалізму, що в радянській ББК неодмінно позначався загальним типовим поділом "73". Відповідна рубрика "ТЗ(5ВД)73 — Період з 1954 р." [4, с. 145] обмежується лише хронологічним окресленням етапу, оскільки війна у цій індокитайській країні на момент виходу видання ББК ще не закінчилась [6]. Наслідки її не були зрозумілими, тож і про початок побудови соціалізму в цій країні у 1972 р. говорити було б передчасно.

Серед переліку держав відсутня рубрика для позначення історичних процесів в Ізраїлі. Парадокс, проте у цьому самому XIV виданні радянської ББК 1964 р., але в таблиці з етнографії (Т5) держава фігурує у двох рубриках — "Т52(531) — Євреї Ізраїлю. Ізраїль", "Т52(531=6А/Я) — Інші народи Ізраїлю. Араби та ін." [2, с. 107].

Специфічною є хронологія історичних процесів Новітнього часу в Монголії. Таблиця радянської ББК побудована для демонстрації своєрідного революційного стрибка держави з періоду Середніх віків у Новітню історію ХХ століття. Здійснювалося це за допомогою використання загальних типових поділів "4" (у всесвітній історії рубрика, створена із загальним типовим поділом "4", має вигляд: "ТЗ(0)4 — Середні віки (V ст. — 1640 р.)" [4, с. 107]) та "7". Загальні типові поділи "5" і "6" не використовувалися. Так, після рубрики "ТЗ(5Мо)4 — Період феодалізму (XII ст. — 1921 р.)" у систематичних каталогах відразу починалася рубрика "ТЗ(5Мо)7 — Період народної республіки(1921—)" [4, с. 148].

Історичні процеси в африканських державах виділялися в окремі періоди переважно після закінчення Другої світової війни, коли більшість країн здобули політичну незалежність. Особливо популярним у радянській ББК для виокремлення історичних періодів цього континенту був поділ "63". Ним позначалися рубрики в часовому проміжку 1960 р. — "Року Африки", коли 17 африканських країн здобули незалежність [5]. Наприклад: "ТЗ(6Г)63 — Період політичної незалежності Габону (1960—)" [4, с. 150], "ТЗ(6Ма)63 — Період політичної незалежності Мавританії (1960—)" [4, с. 152], "ТЗ(6Ча)63 — Період політичної незалежності Чаду (1960 —)" [4, с. 154] і т. д.

Загальний типовий поділ "7" для країн Африки не використовувався.

Література з історичних процесів Новітнього часу в Америці (малися на увазі і Північна, і Південна) групувалася у рубриці "ТЗ(7)6 — Новітня історія Америки (1918—)" [4, с. 155]. Особливість рубрик, створених для позначення історичних процесів цього регіону, полягала у виділенні своєрідних трьох груп держав. До першої належала Куба. Виходячи зі змісту таблиць радянської ББК, вона одночасно розвивалася у двох вимірах соціалістичної та капіталістичної формацій. Рубрики "ТЗ(Ку)6 — Новітня історія Куби (1918—)" [4, с. 156] та "ТЗ(7Ку)7 — період Кубинської Республіки (1959—)" [4, с. 156] мали дату початку, проте не містили дати завершення періоду.

Другу групу держав становили США і Канада. Період Новітнього часу для них позначався так само, як і для всього капіталістичного світу: "ТЗ(7Кан)6 — Період загальної кризи капіталізму в Канаді" [4, с. 156], "ТЗ(7США)6 — Період загальної кризи капіталізму в США" [4, с. 157].

До третьої групи входила решта держав, для яких історичні процеси Новітнього часу позначалися за допомогою загального типового поділу "6", проте без негативного змістового відтінку у заголовках рубрик: "ТЗ(7Ар)6 — Новітня історія Аргентини (1918—)" [4, с. 155], "ТЗ(7Ме)6 — Новітня історія Мексики (1918—)" [4, с. 157], "ТЗ(7Чи)6 — Новітня історія Чилі (1918—)" [4, с. 157].

Для відображення історичних процесів Новітнього часу в Австралії та Новій Зеландії передбачалось дві рубрики: "ТЗ(82)6 — Період загальної кризи капіталізму в Австралії (1918—)" [4, с. 158] та "ТЗ(83НвЗ)6 — Період загальної кризи капіталізму у Новій Зеландії (1918—)" [4, с. 159].

Таким чином, можна констатувати наявність певних ідеологічних упереджень у ББК радянського періоду. Проте за змістовістю вона відповідала тогочасному рівню розвитку всіх галузей теоретичних і прикладних знань і була єдиною можливою основою для побудови систематичного каталогу великої наукової бібліотеки в тих ідеологічних реаліях [12, с. 11]. Бібліотечна систематизація об'єктивно не могла уникнути подібного впливу, адже протягом усього існування виступала прямим відображенням майже всіх галузей життя будь-якого цивілізованого соціуму.

Головним наслідком такого впливу стало штучне розмежування хронології Новітнього часу за допомогою загальних типових поділів "6" та "7". Створені на основі тверджень про ворожість капіталістичної та соціалістичної формацій, вони фактично роз'єднали систематичні бібліотечні каталоги на дві антагоністичні частини. Хоча навіть у "ворожому" загальному типовому поділі "6", що використовувався для позначення реалій капіталістичного суспільства, зустрічаємо рубрику, де концентрувалася література про соціалістичну складову: "ТЗ(0)637 — Світова соціалістична система" [4, с. 112].

Водночас варто зазначити, що загальний типовий поділ "7" виконував і низку позитивних функцій: здійснювалось об'єктивне хронологічне упорядкування матеріалу, особливо періоду Другої світової війни та 1917—1920 рр.; хоч і з негативним відтінком, але все ж виділялися прояви національних рухів 1917—1920 рр. на території колишньої Російської імперії, поворотні події в історії Куби, ДРВ, КНР, КНДР.

Вивчення особливостей використання загальних типових поділів у радянській ББК надає не лише усвідомлення потенційно негативного впливу ідеології на бібліотечну практику, а й розуміння варіативності класифікаційної системи, можливостей об'єктивного структурування історичного процесу, зафіксованого у систематичному каталозі.

Список використаної літератури

1. *Библотеечно-библиографическая классификация. Таблицы для научных библиотек. Вып. 14 : С. Общественные науки в целом. Т. История. Исторические науки. Ч. 2. Т. 3 (2). История СССР / сост.: Е. В. Данилевская [и др.]. — [Б. м. : б. и.], 1964. — 186 с.*
2. *Библотеечно-библиографическая классификация. Таблицы для научных библиотек. Вып. 14 : Т. История. Исторические науки. Ч. 4. Т. 4. Археология. Т. 5. Этнография / сост.: Е. Р. Бинкевич, Г. И. Гозина, Н. П. Журжалина. — [Б. м. : б. и.], 1964. — 194 с.*
3. *Библотеечно-библиографическая классификация. Таблицы для научных библиотек. Сокращенный вариант. Вып. 1. — Москва : Книга, 1972. — 284 с.*
4. *Библотеечно-библиографическая классификация. Таблицы для научных библиотек. Сокращенный вариант Вып. 4 : С — Общественные науки в целом. Т — История. Исторические науки. У — Экономика. Экономические науки. Ф — Политика. Политические науки. Х — Государство и право. Юридические науки. Ц — Военная наука. Военное дело. — Москва : Книга, 1972. — 556 с.*
5. *Давидсон А. Б. Тропическая и южная Африка в XX веке / А. Б. Давидсон // Новая и новейшая история. — 2000. — № 5. — Режим доступа: http://www.africa.org.ua/history/4_8.htm. — Загл. с экрана. — Дата просмотра: 16 сент. 2014 г.*
6. *Дэвидсон Ф. Б. Война во Вьетнаме / Ф. Б. Дэвидсон. — Москва : Изографус, Эксмо, 2002. — Режим доступа: http://www.biblio.nhat-nam.ru/Davidson_Vietnam_At_War.pdf. — Загл. с экрана. — Дата просмотра: 16 сент. 2014 г.*
7. *Канн Д. С. Проблема раз'єднання Корей в історичній ретроспективі / Д. С. Канн // Політичний менеджмент. — 2008. — № 5. — С. 175—183.*
8. *Перенесиенко И. П. Отображение исторических периодов развития образования в библиотечно-библиографической классификации советского периода / И. П. Перенесиенко // Румянцевские чтения — 2013. Ч. 2 : материалы Междунар. научной конф. (16—17 апр. 2013): [в 2 ч.] / Рос. гос. б-ка. — Москва, 2013. — С. 46—52.*
9. *Сербін О. Бібліотечно-бібліографічні класифікації: історична еволюція та сучасні тенденції розвитку / О. Сербін. — Київ : [НБУВ НАНУ], 2009. — 139 с.*
10. *Сербін О. Бібліотечно-бібліографічна класифікація: не лише актуальна, а й перспективна / Олег Сербін // Вісник Книжкової палати. — 2007. — № 4. — С. 21—25.*
11. *Сербін О. Використання бібліотечно-бібліографічних класифікацій в Україні: сучасний стан та тенденції розвитку / Олег Сербін // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. — 2007. — № 19. — С. 77—83.*
12. *Сербін О. Історико-технологічні особливості еволюції систематичного каталогу бібліотеки: досвід майбутнього у новизні минулого / Олег Сербін // Бібліотечний вісник. — 2012. — № 4. — С. 3—12.*

В статье рассмотрены особенности содержания ББК советского периода. Проанализирована методика использования общих типовых делений в этой библиотечной классификации. Продемонстрирована специфика отображения исторических реалий Новейшей истории в ББК при систематизации информации. Проведено сравнение методических решений, используемых при воссоздании хронологии процессов в СССР и в остальном мире. Отмечены проявления последствий идеологического влияния на содержание советской ББК.

This paper concentrates on contents of LBC in the Soviet period. It was analyzed the general methods of common auxiliaries in this library classification. This paper has demonstrated the specificities of historical realities reflected in the Contemporary history of LBC during the systematization of information. Comparisons are made of methodological decisions used in the timeline display processes in the USSR and in other countries. It was observed effects manifestations of ideological influence on the content of the Soviet LBC.

Надійшла до редакції 2 вересня 2014 року